

به نام خدا

وضعیت صادرات بخشهای مختلف صنفی ترکیه در 5 سال گذشته

از سال ۲۰۲۵ میلادی، ۵ بخش برتر صادرکننده در ترکیه بیش از نیمی از کل صادرات کشور و 10 بخش برتر نیز سه چهارم صادرات کشور را تشکیل می دهند. در ۵ سال گذشته، تحولات قابل توجهی در ترکیب بخشی صادرات رخ داده است.

بر این اساس، بخش خودرو که به جز سال ۲۰۲۲، پیشرو صادرات کشور بود، تا سال ۲۰۲۵ برتری خود را نسبت به بخشهای دیگر به ۱۰ میلیارد دلار افزایش داده و سهم این بخش در کل صادرات ترکیه از ۱۳٪ به ۱۷.۵٪ افزایش یافت و به بالاترین سطح خود رسید.

در 5 سال گذشته، سریعترین رشد صادرات در بخش صنایع دفاعی و هوافضا مشاهده شد. بخش دفاعی که در سال ۲۰۲۱، حدود ۱.۴٪ از صادرات را به خود اختصاص داده بود، سهم خود را تا سال ۲۰۲۵ به ۴.۲٪ رساند و افزایشی 213 درصدی از خود به نمایش گذاشت. بخش صنایع دفاعی و هوافضا در سال گذشته برای اولین بار موفق شد وارد ۱۰ بخش برتر صادراتی کشور شود. در میان ۱۰ بخش برتر، بخشهای فولاد و پوشاک و لباسهای آماده، بیشترین کاهش سهم صادرات خود را در ۵ سال گذشته تجربه کردند.

طبق اطلاعات جمع آوری شده از مجمع صادر کنندگان ترکیه (TİM)، صادرات کل این کشور از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵، حدود ۲۱ درصد افزایش یافته و در سال گذشته به ۲۷۳ میلیارد و ۴۳۴ میلیون دلار رسیده است. در این دوره، تنها ۹ بخش از ۲۶ بخش صنفی، رشد صادراتی بیش از ۲۱ درصد را تجربه کرده اند. بخشی که بیشترین افزایش صادرات را در ۵ سال داشته، صنایع دفاعی با ۲۱۳ درصد، پس از آن زیتون و روغن زیتون با ۶۰ درصد و بخش خودرو با ۴۲ درصد بوده است. از سوی دیگر، نرخ رشد صادرات ۱۹ بخش صنفی دیگر از نرخ رشد کلی صادرات عقب مانده است و نکته قابل توجه این که صادرات ۷ بخش از این بخشها در ۵ سال کاهش یافته است. بیشترین کاهش صادرات در دوره ۲۰۲۱-۲۰۲۵ در بخشهای فولاد با ۲۶ درصد کاهش، چرم و محصولات چرمی با ۱۸ درصد کاهش و پوشاک و البسه آماده با ۱۷ درصد کاهش بوده است.

داده‌ها نشان می‌دهد که تمرکز بخشی در صادرات ترکیه نیز در سال‌های اخیر به طور قابل توجهی افزایش یافته است. طبق سیستم تجارت عمومی، ۱۰ بخش برتر در سال ۲۰۲۵، حدود ۷۶.۳٪ از کل صادرات کشور را به خود اختصاص داده‌اند. در سال ۲۰۲۱، این نرخ ۷۰.۳٪ محاسبه شد.

روند مشابهی نیز در ۵ بخش برتر صادراتی مشاهده می‌شود. در حالی که ۵ بخش برتر در سال ۲۰۲۱، ۴۹.۴٪ از کل صادرات را به خود اختصاص داده بود، این نرخ تا سال ۲۰۲۵ به ۵۲.۶٪ افزایش یافت. از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵ میلادی، تنها بخش مبلمان، کاغذ و جنگلداری از ۱۰ بخش برتر صادراتی خارج شده است و صنعت دفاعی که در سال ۲۰۲۱ رتبه ۱۶ را داشت، تا سال ۲۰۲۵ به رتبه ۹ ارتقا یافت.

با نگاهی به وضعیت صنعت خودرو، این صنعت به طور فزاینده‌ای در رقابت برای کسب مقام برتر، شکاف خود را با رقبایش افزایش داده است. در ۵ سال گذشته، بخش خودرو که در صادرات، در سال ۲۰۲۲ جایگاه نخست خود را به بخش شیمیایی واگذار کرده بود، متعاقباً افزایش یافت و سهم خود را از ۱۳٪ به ۱۷.۵٪ افزایش داد و در سال ۲۰۲۵، با صادرات ۴۱.۵ میلیارد دلاری، میزان صادرات خود را از بخش شیمیایی که در رتبه دوم قرار داشت، بیش از ۱۰ میلیارد دلار افزایش داد. در ۵ سال گذشته، سهم بخش شیمیایی که در رتبه دوم قرار داشت نیز افزایش یافت و با ۲.۳ واحد افزایش به ۱۳.۵٪ رسید؛ این بخش صادرات خود را در ۵ سال ۲۶٪ افزایش داد.

سهم بخش برق و الکترونیک در این دوره از ۶.۳ درصد به ۷.۵ درصد افزایش یافت و از رتبه ۵ به رتبه ۳ در رتبه‌بندی بخشهای صادراتی صعود کرد. بخش پوشاک و البسه آماده که صادرات آن در ۵ سال ۱۷ درصد کاهش یافته بود، سهم خود را از ۹ درصد به ۷.۱ درصد کاهش داد؛ با این حال، رتبه این بخش در صادرات بدون تغییر باقی ماند. بخش فولاد که صادرات آن در ۵ سال گذشته از ۲۲.۳ میلیارد دلار به ۱۶.۵ میلیارد دلار کاهش یافت و سهم آن از ۹.۹ درصد به ۷ درصد رسید و از جایگاه سوم صادرات به رتبه پنجم تنزل یافت. سریع‌ترین بخش در حال رشد در بین ۱۰ بخش برتر صادرات ترکیه، بخش صنایع دفاعی و هوافضا میباشد که صادرات خود را طی ۵ سال گذشته از ۳.۲ میلیارد دلار به ۱۰ میلیارد دلار رساند و سهم صادرات خود را از ۱.۴ درصد به ۴.۲ درصد افزایش داد. تغییرات در سهم صادرات سایر بخش‌ها در ۱۰ بخش برتر، مانند آهن/فلزات غیرآهنی؛ غلات، حبوبات، دانه‌های روغنی و محصولات آنها؛ قطعات ماشین‌آلات و منسوجات/مواد اولیه، محدود بوده است.

صادرات پنج ساله بخشهای مختلف صنفی ترکیه (میلیارد دلار)					
بخشهای صنفی	2025	2024	2023	2022	2021
صنعت خودرو	41.521.096	37.197.332	35.004.230	30.975.690	29.342.795
مواد شیمیایی	31.931.878	30.738.473	30.572.012	33.499.300	25.348.548
فولاد	16.541.573	16.133.281	14.877.836	21.025.370	22.351.413
پوشاک آماده	16.773.432	17.909.575	19.253.722	21.193.566	20.250.438
الکترونیک و الکتریک	17.731.750	16.666.788	16.227.067	15.165.962	14.176.022
فلزات و مواد غیر فلزی	13.242.145	12.427.979	12.475.762	14.380.044	12.357.450
نساجی و مواد خام	9.408.630	9.489.280	9.558.447	10.350.094	10.145.832
ماشین آلات	11.261.559	11.180.482	11.337.756	10.361.489	9.416.332
حبوبات، غلات	12.367.119	11.895.196	12.378.672	11.460.718	9.156.524
مبلمان و کاغذ	7.987.082	7.891.445	7.983.785	8.435.035	6.993.833
جواهر آلات	7.905.941	7.473.884	7.640.637	5.856.494	6.781.870
صنایع تهویه هوا	7.388.946	7.137.605	7.169.534	6.676.468	6.196.124
مواد معدنی	6.213.110	6.007.979	5.748.304	6.455.096	5.930.165
سیمان، سرامیک، شیشه	4.499.901	4.310.795	4.601.377	5.446.980	4.615.381
محصولات آبی و دامی	4.046.114	3.862.882	3.486.857	4.063.581	3.400.154
صنایع هوایی و دفاعی	10.016.302	6.733.637	5.545.622	4.364.507	3.224.786
فرش	2.838.524	2.866.941	2.752.647	2.753.380	3.179.483
میوه و سبزیجات تازه	3.704.414	3.400.835	3.492.314	2.951.956	3.083.585
فندق	2.256.307	2.632.654	1.866.735	1.746.925	2.260.698
انواع میوه و سبزیجات	2.586.724	2.724.484	2.416.443	2.524.530	2.028.361
چرم و مواد چرمی	1.445.058	1.525.940	1.860.995	2.056.271	1.726.462
انواع کشتی		1.911.745	1.940.979	1.453.063	1.626.377
میوه خشک	1.742.530	1.847.877	1.610.304	1.568.539	1.574.287
توتون	1.060.939	978.568	922.337	828.871	783.002
زیتون و روغن زیتون	496.026	813.047	871.666	495.463	309.497
گیاهان زینتی	159.926	140.667	135.139	137.163	147.634
دیگر محصولات آبی	0	0	0	135.573	141.099

منبع: مجمع صادرکنندگان ترکیه (TIM) (<http://www.tim.org.tr>)